

ANALIZA SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI na terenie GMINY BIAŁY BÓR za 2020r.

Charakterystyka gminy Biały Bór.

Gmina Biały Bór zajmuje powierzchnię 26.956 ha, w powiecie szczecineckim zajmuje trzecie miejsce pod względem wielkości wśród 6 gmin. W skład Gminy wchodzi 17 sołectw. Według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. na terenie miasta i gminy zameldowanych było na pobyt stały 5 013 osoby, w tym: - na terenie miasta 2003 osób; - na terenie gminy 3010 osób. W tworzeniu struktury gospodarczej naszego regionu zasadniczą rolę odgrywa rolnictwo wielkopowierzchniowe.

Zgodnie z art. 3. ust. 2 oraz art. 9tb ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania, a w szczególności m.in. dokonują corocznej analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi, w celu weryfikacji możliwości technicznych i organizacyjnych gminy w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi.

Z cytowanych zapisów wynika, że analiza powinna być opracowywana corocznie. W ustawie brak jest określonej jednoznacznie sankcji związanych z nieprzeprowadzeniem takiej analizy. Jednakże w praktyce bez przeprowadzenia takiej analizy gmina nie dysponuje informacjami niezbędnymi do realizacji szeregu zadań określonych w ustawie.

Znaczna część informacji konieczna jest chociażby jako element uzasadnienia przy podejmowaniu uchwał dotyczących zmiany stawki opłat.

I. Wstęp.

Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 10 ustawy z dnia 13 września 1996r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, jednym z zadań Gminy jest dokonanie corocznej analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi, w celu weryfikacji możliwości technicznej i organizacyjnych Gminy w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi.

II. Zagadnienia ogólne.

Ogólna poprawa gospodarki odpadami w gminie

Zadania własne gminy:

Systematyczne informowanie mieszkańców gminy o zasadach funkcjonowania systemu gospodarki odpadami w gminie oraz o metodach, które pomagają eliminować wytwarzane odpady. Objęcie umowami na odbiór zmieszanych odpadów komunalnych wszystkich mieszkańców gminy. Organizacja akcji edukacyjnych związanych z segregacją odpadów w gminie. Systematyczna likwidacja dzikich wysypisk. Monitoring zrehabilitowanego składowiska odpadów w Białym Borze.

III. Ocena możliwości technicznych i organizacyjnych Gminy w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi

1. Możliwość przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania.

Na terenie Gminy Biały Bór nie ma możliwości przetwarzania odpadów komunalnych. Wszystkie odpady zgodnie z zawartymi umowami były wywożone i zagospodarowywane poza terenem gminy.

W okresie od 01.01.2020 r. do 31.12.2021 r. odbiorem, transportem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych z terenu gminy Biały Bór,

zajmowała się firma PGK Sp. z o.o. w Szczecinku ul. Cieślaka 6C 78-400 Szczecinek, zgodnie z umową nr 111/2019 z dnia 13 grudnia 2019 r., która została zawarta na okres od 01.01.2020 r. do 31.12.2020 r. oraz z Międzygminnym Przedsiębiorstwem Gospodarki Odpadami w Wardyniu Górnym zgodnie z umową nr 141/2015 zawartą dnia 30 grudnia 2015 r.

Na terenie Gminy Biały Bór nie zorganizowano punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych z uwagi na trudną sytuację finansową. W efekcie czego do końca 2019 roku Gmina była w okresie programu naprawczego nałożonego przez Regionalną Izbę Obrachunkową w Szczecinie, która zabraniała wprowadzania jakichkolwiek nowych inwestycji, do momentu zmniejszenia zadłużenia gminy. Gmina Biały Bór w 2020 roku podjęła działania mające na celu podpisanie porozumienia na funkcjonowanie PSZOK z inną Gminą/Przedsiębiorstwem, jednak żadna z Gmin/Przedsiębiorstw nie była zainteresowana podpisaniem takiego porozumienia. Gmina jest na etapie pozyskania środków z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, wobec której procedura konkursowa nadal trwa. W Budżecie Gminy na rok 2021 roku zostały zabezpieczone środki na budowę PSZOK-u.

Ogółem w 2020 r. do składowiska zewnętrznego przekazano odpady komunalne zmieszane w ilości 937,098 Mg do Międzygminnego Przedsiębiorstwa Gospodarki Odpadami w Wardyniu Górnym. W powyższym wykazie znajdują się odpady zmieszane odebrane z posesji zamieszkałych, w ilości 688,970 Mg.

2. Potrzebne inwestycje związane z gospodarowaniem odpadów komunalnych.

Potrzebną inwestycją związaną z gospodarowaniem odpadów komunalnych jest utworzenie PSZOK-u w gminie Biały Bór.

3. Koszty poniesione w związku z odbiorem, odzyskiem, recyklingiem i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych.

W 2020 r. odbiór, odzysk, recykling i unieszkodliwianie odpadów komunalnych, od właścicieli nieruchomości zamieszkałych z terenu gminy Biały Bór, realizowany był przez firmę PGK Sp. z o.o. w Szczecinku ul. Cieślaka 6C 78-400 Szczecinek, zgodnie z umową nr 111/2019 z dnia 13 grudnia 2019 r., która została zawarta na okres od 01.01.2020 r. do 31.12.2020 r. Koszt odbioru i unieszkodliwiania odpadów komunalnych z posesji zamieszkałych wynosi: 855 280,37 zł.

4. Liczba mieszkańców.

- a) liczba mieszkańców zameldowanych na dzień 31.12.2020r. – 5013 osób,
- b) systemem objęto 3755 osób w tym :
 - ilość mieszkańców deklarujących segregację odpadów komunalnych - 3755 osób,
 - ilość mieszkańców niedeklarujących segregację odpadów komunalnych - 0 osób.
- c) liczba gospodarstw domowych z których zostały odebrane odpady komunalne - 1346

5. Liczba właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy, o której mowa w art. 6 ust. 1, w imieniu których gmina powinna podjąć działania, o których mowa w art. 6-12. ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

W 2020 roku w toku weryfikacji umów stwierdzono, że łącznie 74 właścicieli nieruchomości niezamieszkałych posiada umowy na korzystanie z usług odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych, w tym: 14 umów zawarte z REMONDIS SANITECH Sp. z o.o. Poznań Oddział Barwice oraz 60 umów zawartych z Przedsiębiorstwem Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Szczecinku.

6. Ilość odpadów komunalnych wytworzonych na terenie Gminy.

Ogółem w 2020 r. na terenie gminy wytworzono odpady komunalne zmieszane w ilości 937,098 Mg z czego 688,970 Mg to odpady zmieszane odebrane z posesji zamieszkałych.

W gminie prowadzona jest również selektywna zbiórka odpadów, która przedstawia się wg. poniższego zestawienia:

lp.	Kod odpadu	Rodzaj odpadów	Ilość odpadów
1	15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	3,980
2	15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	3,160
3	15 01 07	Opakowania ze szkła	90,500
4	16 01 03	Zużyte opony	9,680
5	17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	9,560
6	17 06 04	Materiały izolacyjne inne niż wymienione w 17 06 01 i 17 06 03	3,560
7	20 01 01	Papier i tektura	12,410
8	20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	0,071
9	20 01 99	Inne niewymienione frakcje zbierane w sposób selektywny (papier, tektura, tworzywa sztuczne, metale)	128,270
10	20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	80,750
11	20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	146,510

Masa odpadów o kodzie 19 05 99 przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych za 2020 rok wynosi **195,97** Mg. Odpady te zostały przekazane na składowisko odpadów innych niebezpieczne i obojętne w Zakładzie Gospodarki Odpadami w Wardyniu Górnym.

Na terenie gminy odpady problemowe takie jak:

- zużyte baterie i małe akumulatory - zbierane są do pojemników wystawionych w szkołach, punktach handlowych i w budynku Urzędu Miejskiego. Koordynatorem jest Urząd Miejski;
- przeterminowane leki - zbierane są do pojemników wystawionych w dwóch aptekach na terenie Białego Boru;
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny mieszkańcy oddają podczas organizowanych zbiórek łącznie z odpadami wielkogabarytowymi;
- akumulatory – zakład napraw samochodów podczas zakupu nowego akumulatora odbiera zużyty;
- opony – posiadacze zużytych opon przekazują je bezpośrednio uprawnionym podmiotom, które oferują swoją usługę w zakresie ich odbioru; lub przekazano podczas zbiórki odpadów wielkogabarytowych

Działania edukacyjno-ekologiczne prowadzone na terenie gminy w 2020 r.

Działania edukacyjno-ekologiczne przeprowadzone zostały w Przedszkolu Miejskim w Białym Borze, Szkole Podstawowej nr 1 im. H. Sienkiewicza w Białym Borze, Szkole Podstawowej im. J. Tuwima w Drzonowie, Szkole Podstawowej nr 2 w Białym Borze, Zespole Szkół nr 7 w Białym Borze oraz w I Liceum Ogólnokształcącym im. Tarasa Szewczenki w Białym Borze.

Tematy z edukacji ekologicznej realizowane były w ramach zajęć z biologii, przyrody, geografii oraz godzin wychowawczych. Celem pogadarek było też podniesienie zakresu wiedzy młodych ludzi odnośnie szkodliwości następstw spalania odpadów w paleniskach domowych, troska o ochronę środowiska w którym żyjemy. Działania prowadzone były w sposób ciągły i nie wymagały nakładów finansowych.

Działania edukacyjno-ekologiczne przeprowadzone zostały na terenie całej gminy. W 2020 roku zostały rozesłane ulotki wszystkim mieszkańcom Gminy Biały Bór celem edukacji na temat prawidłowego segregowania odpadów komunalnych. Zakupiono "Metalowe Serce" na plastikowe nakrętki, które zostało postawione przed budynkiem Urzędu Miejskiego w Białym Borze. Przeprowadzono akcję sprzątania świata na terenie gminy Biały Bór, plakaty dotyczące przeprowadzenia w/w akcji zostały rozesłane do wszystkich sołectw oraz szkół znajdujących się na terenie Gminy.

Na stronie Gminy Biały Bór została umieszczona informacja dotycząca Kampanii "Plastik nie do pieca - piec nie do plastiku". Z uwagi na sytuację panującą w kraju dotyczącą Pandemii COVID-19 przeprowadzenie edukacji ekologicznej na szerszą skalę nie było możliwe z przyczyn wprowadzenia obostrzeń w całym kraju.

W 2020 roku dla wszystkich mieszkańców sołectw Gminy Biały Bór został zorganizowany konkurs "Serce za nakrętki", który miał na celu uświadomienie mieszkańcom potrzeby selektywnego zbierania odpadów komunalnych. Zwycięskie sołectwo w wyniku konkursu otrzymało kolejne "Metalowe Serce na nakrętki".

7. Osiągnięte poziomy recyklingu.

1. Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania: - 0 % (nie uwzględniono odpadów poddanych bezpośredniemu kompostowaniu na posesjach mieszkańców. Gmina nie prowadzi takiej statystyk).
2. Poziom recyklingu, przygotowanie do ponownego użycia następujących frakcji odpadów komunalnych: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła odebranych z obszaru gminy: - 25,19%.
3. Poziom recyklingu przygotowanie do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych - 72,87 %.

IV. Opłaty z tytułu gospodarowania odpadami komunalnymi w okresie od 01.01.2020r. do 31.12.2020r.

Wszyscy właściciele nieruchomości zamieszkałych położonych na terenie Gminy Biały Bór, zobowiązani zostali do wnoszenia opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi zgodnie z ustaleniami zawartymi w uchwale nr XII/92/2019 Rady Miejskiej w Białym Borze z dnia 27 listopada 2019r. w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia stawki opłaty od nieruchomości zamieszkałych.

Właściciele domków letniskowych zobowiązani zostali do wnoszenia opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi zgodnie z uchwałą nr XII/88/2019 Rady Miejskiej w Białym Borze z dnia 27 listopada 2019r. w sprawie stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi za rok od domku letniskowego lub od innej nieruchomości wykorzystywanej na cele rekreacyjno - wypoczynkowe wykorzystywane jedynie przez część roku

Deklarowaną kwotę należało wpłacać do 15-go dnia każdego miesiąca (za dany miesiąc). Zgodnie z podjętą uchwałą Rady Miejskiej w Białym Borze w sprawie wyboru metody ustalania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia stawki opłaty, na terenie naszej gminy zostały przyjęte następujące stawki opłat:

- a) 21,50,00 zł (na osobę za każdy miesiąc) – opłata za odpady komunalne zbierane w sposób selektywny,

- b) 43,00 zł (na osobę za każdy miesiąc) – opłata za odpady komunalne zbierane w sposób nieselektywny.

Zgodnie z podjętą uchwałą Rady Miejskiej w Białym Borze w sprawie stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi za rok od domku letniskowego lub od innej nieruchomości wykorzystywanej na cele rekreacyjno - wypoczynkowe wykorzystywane jedynie przez część roku, , na terenie naszej gminy zostały przyjęte następujące ryczałtowe stawki płatne za cały rok w terminie do 15 lipca danego roku:

- 1) 169,30 zł rocznie, jeżeli odpady są zbierane i odbierane są w sposób selektywny;
- 2) 338,60 zł rocznie , jeżeli odpady nie są zbierane i odbierane są w sposób selektywny.

Przypis opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi wyniósł **933 858. 80 zł**. Na poczet opłaty wpłacono: **898 845,98 zł**. Zaległości na dzień 31.12.2020 r. wyniosły **153 241,07zł**.

Pracownicy Urzędu Miejskiego obsługujący system gospodarki odpadami komunalnymi na bieżąco aktualizują bazę gospodarstw domowych, które są zobowiązane do gospodarowania wytworzonymi odpadami komunalnymi zgodnie z obowiązującym prawem miejscowym.

V. Koszty obsługi systemu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Biały Bór w okresie od 1.01.2020r do 31.12.2020r.:

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota
1	Wydatki ogółem	916 208,97
a	odbierania, transportu, zbierania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych	855 280,37
b	tworzenia i utrzymania punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych	0,00
c	obsługi administracyjnej tego systemu	57 060,60
d	edukacji ekologicznej w zakresie prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi.	3 868,00
2	RAZEM WYDATKI 2020 ROKU	916 208,97
3	Zadeklarowane przez mieszkańców opłaty	933 858,80
4	Wpłaty mieszkańców, w tym:	898 845,98
a	Nadpłaty wniesione przez mieszkańców	14 150,98
b	Wpłaty na poczet zaległości z lat ubiegłych	28 521,97
5	Zaległość mieszkańców na 31.12.2020	153 241,07
6	Ile gmina dołożyła w 2020 roku do realizacji tzw. "Ustawy śmieciowej" (wiersz 2-(4- 4a-4b)) bez uwzględniania zaległości za 2020 rok	60 035,94

Opłata została naliczona na podstawie złożonych przez mieszkańców deklaracji. Łącznie mieszkańcy zadeklarowali, że za okres od 01.01.2020 roku do 31.12.2020 roku wpłacą do gminy kwotę **933 858,80 zł**. Jednak rzeczywistych wpłat było mniej, bo wpłynęło **898 845,98 zł**, w tym **14 150,98 zł** stanowiły nadpłaty wniesione przez niektórych mieszkańców na poczet 2021 roku.

Porównując zatem dochody, jakie uzyskiwała gmina w 2020 roku, po odjęciu wpływów na poczet zaległości z lat 2019 i wcześniej oraz odjęciu nadpłat na poczet 2021 roku, z wydatkami jakie musiała ponieść, to jasno należy podkreślić, że gmina musiała dołożyć z innych środków kwotę **60 035,94 zł**. A zatem gmina nie zarabia na tym zadaniu, ale ponosi jeszcze dodatkowe koszty.

W ramach windykacji wysłano 395 upomnień na kwotę 93 181,00 zł

IŁOŚĆ mieszkańców deklarujących segregację odpadów - 3755 osób

IŁOŚĆ mieszkańców niedeklarujących segregację odpadów - 0 osób

RAZEM ilość mieszkańców objętych systemem - 3755 osób

GOSPODARSTW DOMOWYCH objętych systemem - 1346

OGÓŁEM odebrano zmieszanych z posesji zamieszkałych 688,970 Mg odpadów tj. 688970 kg.

NALICZONE należności (zadeklarowane wpływy) za okres od 01.01.2020 roku do 31.12.2020 roku wynosiły **933 858,80 zł** (osoby fizyczne oraz osoby prawne tj. Spółdzielnie Mieszkaniowe i Wspólnoty Mieszkaniowe)

NADPŁATA mieszkańców na poczet 2021 r. - 14 150,98 zł.

ZAŁEGŁOŚCI mieszkańców w opłatach do 31 grudnia 2020 r. - 153 241,07 zł.

WPLYWY z opłat mieszkańców w 2020r. - 898 845,98zł.

KOSZT odbioru odpadów komunalnych od jednego mieszkańca:

916 208,97zł : 3755 osób = 244,00 zł.

KOSZT odbioru odpadów komunalnych od 1 gospodarstwa domowego:

916 208,97zł : 1346 gosp. domowe = 680,69zł.

KOSZT odbioru 1 kg odpadów komunalnych: 916 208,97zł: 688970 kg = 1,33 zł.

IŁOŚĆ odebranych odpadów komunalnych w kg. w przeliczeniu na 1 osobę:

688970 kg : 3755 = 183,48 kg.

W stosunku do 2019 r. ilość odebranych odpadów w kg. w 2020 r. w przeliczeniu na 1 osobę uległa zmniejszeniu o 11,23 kg.

VI. Wyposażenie mieszkańców w pojemniki do segregacji.

W ramach systemu wyposażono wszystkich mieszkańców w pojemniki i worki do zbierania odpadów komunalnych zarówno zmieszanych jak i segregowanych.

Odpady komunalne gromadzone są w pojemnikach 120 litrowych lub 240 litrowych w zabudowie jednorodzinnej miasta i wsi oraz odbierane w systemie „odbioru bezpośredniego”. Natomiast w rejonach zabudowy wielorodzinnej odpady gromadzone są w pojemnikach 1100 l w systemie „donoszenia” – głównie na osiedlach i w miejscach użyteczności publicznej. Wywóz odpadów odbywał się śmieciarkami do instalacji przetwarzania odpadów w Wardyniu Górnym.

Podsumowanie

Oceniając obecny stan gospodarki odpadami na terenie Gminy Biały Bór należy zwrócić uwagę na kilka aspektów:

1. Objęcie systemem 100 % mieszkańców wytwarzających odpady komunalne jest dosyć trudne z uwagi na: - zmiany miejsc zamieszkania - zmiany liczebności osób zamieszkujących dane gospodarstwa domowe, co powoduje konieczność aktualizacji złożonych deklaracji lub też celowe zaniżanie ilości osób w gospodarstwach domowych, aby uniknąć wyższych opłat za zagospodarowanie odpadów komunalnych.

2. Jednym z podstawowych warunków właściwej gospodarki odpadami w Gminie Biały Bór jest włączenie się do udziału w jego realizacji wszystkich mieszkańców. Wiąże się to z potrzebą zmiany podejścia do środowiska, w którym człowiek przebywa oraz związaną z tym wszechstronną edukacją ekologiczną. Właściwie realizowane przedsięwzięcia edukacyjne przyczyniają się docelowo do ograniczania negatywnych skutków oddziaływania na środowisko, szczególnie w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi.

3. Tak zwane „dzikie wysypiska” utworzone w poprzednich latach wykazywały negatywny wpływ na środowisko przyrodnicze, wobec czego zostały zlikwidowane w latach poprzednich. Obecnie na terenie gminy brak występowania dzikich wysypisk. Były one elementem zaburzającym krajobraz i stanowiły zagrożenie dla czystości zasobów wód podziemnych, wód powierzchniowych oraz gleb wobec czego na bieżąco monitorowane jest występowanie takiego zjawiska.

4. Gmina podjęła działania związane z utworzeniem Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (tzw. PSZOK) takich jak np.: stare odbiorniki radiowe i telewizyjne, drukarki, przeterminowane farby i lakiery syntetyczne, świetlówki, odpady wielkogabarytowe itp., do którego osoby fizyczne mogłyby bezpłatnie je przekazywać.

W świetle powyższej analizy stwierdzić należy, że aby możliwa była realizacja przyjętych założeń w znowelizowanej ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, konieczna jest systematyka, rzetelność i konsekwencja we wspólnym działaniu zarówno mieszkańców, jak też służb komunalnych i pracowników administracyjnych gminy.

*Sporządziła: Katarzyna Brzósiewicz
Biały Bór, dnia 28 kwietnia 2021r.*

INSPEKTOR
ds. gospodarki odpadami
Katarzyna Brzósiewicz